

PLEKBERAAD DOORVERTELLERS

THEMA KUSTONTWIKKELING

HANDLEIDING

Door **verveeld & verward**
i.s.m. **Ministerie van de Toekomst**
V2 Oktober 2025

VERHALEN ALS METHODE

BIJ DEZE PLEKBERAAD-METHODE IS HET VERHAAL EEN LEIDEND MIDDEL OM IN GESPREK TE GAAN OVER TOEN, NU EN DAN. VERHALEN ZIJN EEN DRAGER VAN IDENTITEIT, ZORGEN, WENSEN EN VERBEELDING. ZE BEZITTEN DE KRACHT GENERATIE OP GENERATIE OVERGEDRAGEN TE WORDEN EN IDEEËN AAN TE JAGEN EN WAAR TE MAKEN.

De verhalenmethode is tweeledig. Er is een luisteroute die beschikbaar is vanaf (minimaal) een week vooraf aan het publieke plekberaad, en een workshop Doorvertellen tijdens het plekberaad zelf. De luisteroute luister je in je eigen tijd, alleen, in het desbetreffende gebied. Terwijl je de plek ademt, voelt en ziet, luister je naar lokale verhalen die plaatsvinden en -vonden in het landschap. De verhalen zijn ontwikkeld vanuit verschillende perspectieven: die van een visser, een ambtenaar, een medewerker van het hoogheemraadschap, een bontbekplevier en de zee zelf. Deze verhalen over toen en nu worden tijdens het plekberaad aangevuld met nieuwe narratieven voor de toekomst. Deelnemers zullen zich tijdens de workshop inleven op een toekomstige bewoner van het gebied en in groepen verhalen bedenken, uitwerken en publiekelijk 'doorvertellen.' De collectie aan verhalen van toen, nu en dan geeft een breed tijdsbesef en weerspiegelt hoe waarden mogelijk kunnen verschuiven. Wat trekken we uit deze verhalen? Waar staan we voor, waar willen we naartoe en wat kunnen we vandaag doen om die toekomst dichterbij te halen? Belangrijke vragen die bij afsluiting aan bod komen en bepalen wat we gaan doorvertellen, doorpakken en doordromen.

Deze plekberaadmethode is open source en bedoeld om breed toepasbaar te zijn. Je kunt dus vrij variëren en aanpassen aan jouw situatie, zolang de kern behouden blijft: dát doorvertellen wat de plek tot leven brengt.

In deze handleiding vindt je voorbeelden en ervaringen die we delen vanuit het Plekberaad op de Kop op van Noord Holland over de toekomst van kunstontwikkeling dat plaatsvond in juni 2025. Voorbeelden en ervaringen zijn te herkennen aan de oranje vormgeving. Alle werkbestanden zijn open source en terug te vinden in de bijlagen.

LUISTERROUTE DOOR VERTELLERS

ONTDEK DE STEMMEN VAN DE KUST

Deze luisterroute neemt je mee in het perspectief van verschillende kust-streekholders en zijn inleidend voor het plekberaad. De verhalen zijn ontwikkeld met input van verschillende lokale perspectieven, zoals die van een visser, ambtenaar, een vertegenwoordiger van het hoogheemraadschap en de bontbekplevier. Deze verhalen over toen en nu worden tijdens het plekberaad aangevuld met nieuwe narratieven voor de toekomst.

Belangrijk! Deze luisterroute gaat LIVE 10 dagen voorafgaand aan het plekberaad.

DEZE LUISTERROUTE HELPT DEELNEMERS OM...

- De plek met frisse ogen te ervaren - los van vertrouwde perspectieven,
- In verbinding te komen met andere stemmen en verhalen,
- Besef te krijgen van de diepe tijd van de plek: het langzame ritme van verandering en onze rol daarin.

STAP 1 – INTERVIEW STREEKHOLDERS

Begin met het spreken van mensen die verbonden zijn aan de plek. Denk breed: bewoners, gebruikers, beheerders, historici, ecologen – en vergeet niet de minder gehoorde, ofwel stille stemmen zoals dieren, planten, landschapselementen of entiteiten als ‘de zee’ of ‘de bodem’. Deze kunnen een stem krijgen via vertolking.

Stel vragen als:

- Wie ben je en wat is jouw relatie tot deze plek?
- Wat zijn je wensen voor dit gebied?
- Welke zorgen leven er?
- Welke verhalen of ervaringen typeren deze plek voor jou?

Wij spraken met onder andere een visser, het Hoogheemraadschap, een lokale natuurgids, de bontbekplevier - via een natuurkundige, én de Noordzee - via de Ambassade van de Noordzee. Ook bezochten we de locatie meerdere keren samen met lokale kenners.

STAP 2 – SCHRIJF VIJF VERHALEN UIT

Gebruik de verzamelde input om vijf uitgewerkte verhalen te maken. Elk verhaal biedt een uniek perspectief op de plek. Het doel is om de luisteraar mee te nemen in een andere belevingswereld dan de zijne of hare. Soms kun je het originele verhaal bijna letterlijk overnemen, bijvoorbeeld in het geval van de introductie en ‘jij’ - wat een meditatieve oefening is om op de plek aan te komen. In andere gevallen is er een creatieve of vertalende slag nodig om het verhaal helder, krachtig en invoelbaar te maken.

Werk samen met je teamleden, gebruik hen als klankbord. Twijfel je over toon, structuur of stijl? Kunstmatige intelligentie kan hierbij ook een waardevol hulpmiddel zijn.

Tip! Bekijk de bijlagen bij deze toolkit – daar vind je voorbeelden en eventueel herbruikbare of aanpasbare teksten.

Verhalen uit het luisterverhaal op de Kop op van Noord Holland:

Introductie

Jij

De Noordzee

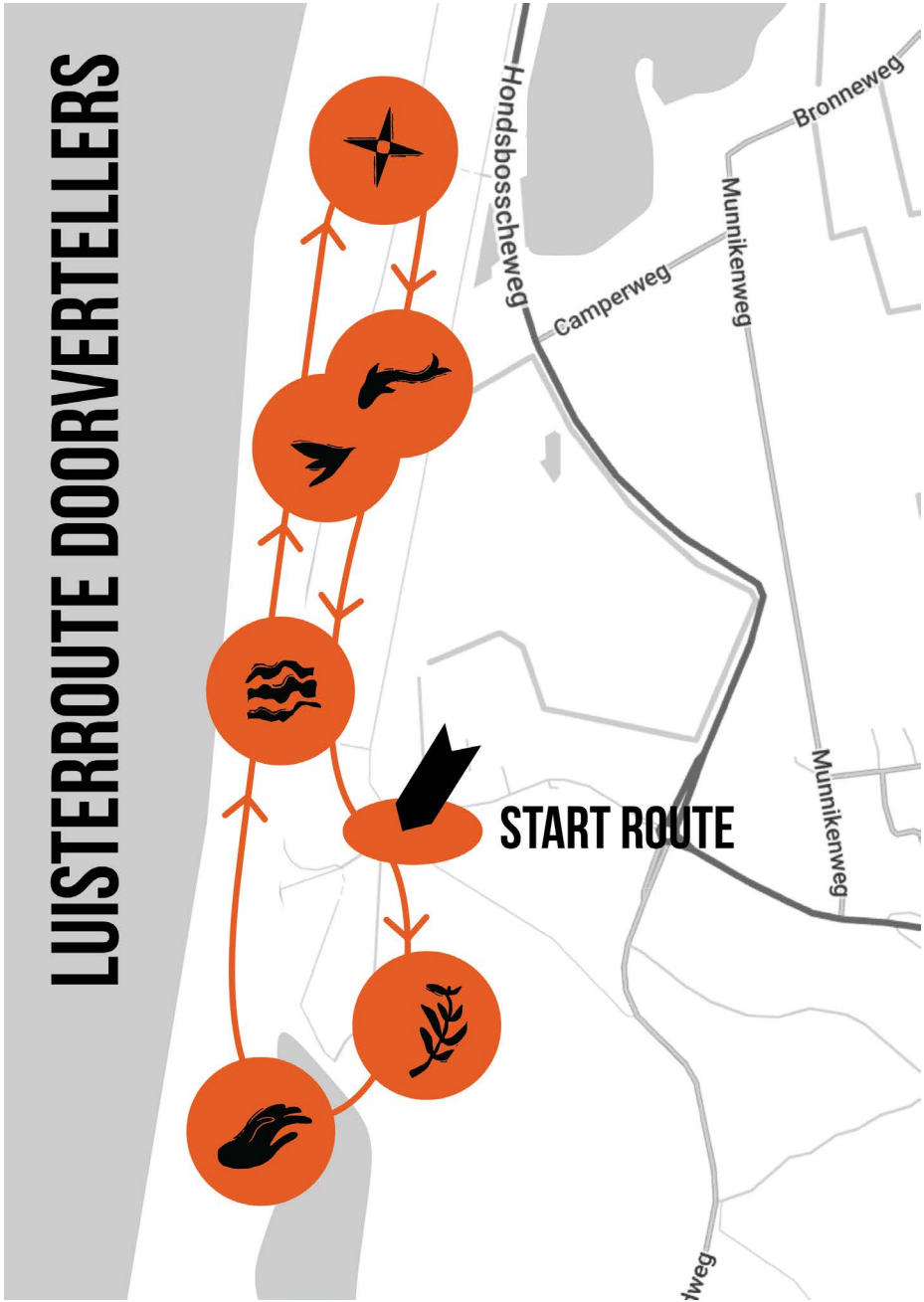
De Bontbekplevier

Prince George

De Visser

STAP 3 – SPREEK DE VERHALEN IN

Je kunt de verhalen zelf opnemen met een microfoon. Daarnaast zijn er ook uitstekende AI-tools beschikbaar die het inspreekproces flink kunnen versnellen en vereenvoudigen.

Voorbeeld uit het Plekberaad op de Kop op van Noord Holland
Wij maakten gebruik van de AI-tool Elevenlabs. In de betaalde versie kun je kiezen uit verschillende stemmen en de uitspraak en het tempo naar wens aanpassen.

STAP 4 – RICHT EEN ONLINE OMGEVING IN

Gebruik een platform als Echoes of een andere audiotour-app om de route aan te bieden. Echoes heeft als voordeel dat je geluidsfragmenten kunt koppelen aan specifieke geografische locaties, die beginnen met afspelen zodra je binnenloopt. Zo ontstaat er een route die de luisteraar fysiek én inhoudelijk door het gebied leidt. Bedenk of bepaalde verhalen in het bijzonder passen bij een bepaald uitzicht of kenmerk in het landschap, plaats de verhalen zodoende bewust.

Tip! Maak gebruik van illustraties of beelden uit de toolkit om de ervaring visueel te verrijken.

FRAGMENT 0: INTRO LUISTERROUTE

▶ 0:00 / 2:56

FRAGMENT 1: JIJ

▶ 0:00 / 7:08

FRAGMENT 2: NOORDZEE

▶ 0:00 / 6:00

FRAGMENT 3: BONTBEKPLEVIER

▶ 0:00 / 5:29

FRAGMENT 4: PRINCE GEORGE

▶ 0:00 / 3:52

FRAGMENT 5: VISSER

▶ 0:00 / 5:44

STAP 5 – DELEN MAAR!

Deel je luisterroute met anderen: via sociale media, lokale partners, bijeenkomsten of een QR-code op locatie. Hoe meer mensen de route beluisteren, hoe rijker het gesprek over de plek wordt.

Wat moet erin? Neem een voorbeeld aan de [webpagina](#) met instructies die werd ingericht voor het Plekberaad op de Kop van Noord Holland of zie de bijlagen.

STARTPUNT	Strandpaviljoen Struin te Camperduin • Heereweg 407, 1871 GL Schoorl
WANNEER	10 dagen vooraf aan het plekberaad. Luister vanaf zaterdag 14 juni 2025
DUUR	De luisterroute duurt ongeveer een uur, maar neem vooral de tijd als dat kan.
BENODIGDHEDEN	Koptelefoon of oortjes, een opgeladen smartphone en eventueel een draagbaar krukje. De telefoon moet contact kunnen maken met het internet.
ECHOES APP	Download voor vertrek ook alvast de ECHOES app op je telefoon.

LINK NAAR LUISTERROUTE KOP VAN NOORD HOLLAND

verveeld & verward

9

WORKSHOP DOORVERTELLERS

TOEKOMSTEN VERKENNEN, WAARDEN BEPALEN

Op de dag van het plekberaad gaan we de toekomst verkennen. Deze workshop is bedoeld om met 'streekholders' - van beleidsmaker en deskundige tot bewoner - betekenis te geven aan de toekomst van een plek. De workshop helpt deelnemers om zich in te leven in mogelijke toekomsten, en scherpt het gesprek over de waarden waar we vandaag op zouden moeten sturen.

HOE LEVEN WE MET DE ZEE IN 02125?

Die vraag staat centraal. Niet met cijfers of beleidsopties, maar door in de huid te kruipen van toekomstige levenden die in deze streek leven, werken of overleven. Deelnemers krijgen een toekomstscenario aangereikt waarin bepaalde waarden leidend zijn – bijvoorbeeld een mensgerichte of natuurgerichte omgang met water. In groepen bouwen ze een wereld rondom dit scenario: Wat is er normaal? Wat is anders? Wat is verdwenen of uitgevonden? Daarna schrijft ieder voor zich een kort toekomstverhaal, waarin het scenario tot leven komt via een personage.

DEZE WERKWIJZE HELPT DEELNEMERS OM...

- Los te komen van bestaande systemen en aannames,
- Zich te verplaatsen in andere perspectieven,
- Tastbare inzichten op te doen over gewenste of ongewenste richtingen.

Als begeleider zorg je voor de juiste ruimte: niet om het juiste antwoord te vinden, maar om verbeelding, verbinding en richtingsgevoel de ruimte te geven.

STAP 1 – INHOUD BEPALEN

Doorloop de werkbladen en instructies uit de toolkit. Bepaal samen welke onderdelen je wilt aanpassen voor jouw plekberaad.

Doe dit niet alleen: betrek lokale plekmakers die willen bijdragen aan het gesprek over de plek. Denk aan mensen die kunnen vertellen over problemen, kansen, bestaande initiatieven of hun persoonlijke band met de plek. Plan ongeveer 45 minuten in voor deze verhalen tijdens de workshop. Ze vormen de inhoudelijke basis voor het vervolg en geven deelnemers iets om op voort te bouwen.

STAP 2 – INHOUD VERWERKEN

Gebruik de verhalen uit de luisteroute en andere voorafgaande gesprekken als uitgangspunt om de werkvormen en materialen aan te passen. Denk hierbij aan:

KARAKTERS OP ENTREEKAARTJES

Pas deze aan op basis van de perspectieven uit de luisteroute

WAARDEN TOEKOMSTSCENARIO'S

Overweeg of je de bestaande waarden wilt behouden of aanpassen. Pas deze dan ook aan in de andere handouts zoals het context werkblad en de opdrachtomschrijving.

OPDRACHTOMSCHRIJVING

Formuleer deze zo dat hij herkenbaar is voor de plek en zijn context. Verander zo nodig hier de waarden uit de toekomstscenario's.

VERHAAL WERKBLAD

Dit is algemeen inzetbaar; vervang alleen de plattegrond door een kaart van jouw locatie.

OPTIONEEL: INSPIRATIEHOEK

Richt een inspiratiehoek in waar deelnemers kunnen bladeren, kijken en voelen. Verzamel hiervoor boeken of kaarten over het gebied, objecten uit de omgeving, oude plannen of foto's en

PLEKBERAAD DOORVERTELLERS

02125 IN CONTEXT A

NATUURGERICHT

MENS

KUST

OMARMEN

INNOVATIE

PLEKBERAAD DOORVERTELLERS

NAAM DOORVERTELLER:

WIE

HAAL INSPIRATIE UIT HET KARAKTER OP JE KAARTJE. EEN KARAKTER UIT DE GALERIJ TOEKOMSTGEZICHTEN OF UIT EEN DEEL VAN JEZELF.

HOOFDPERSOON:

LEEFTIJD:

INTERESSES:

SPECIALE VAARDIGHEID:

ANTAGONIST (OPTIONEEL):

Wanneer

MAANDAG 25 JUNI 02125

OGHTEND / MIDDAG / AVOND / NACHT

WAAR

GEEF AAN WAAR HET VERHAAL PLAATSVINDT

SCHAALGROOTTE

MICROSCOPISCH

REGIONAAL

WOORDEN DIE JOU BIJBLEVEN

BEGIN HIER JOUW VERHAAL

HONDERD JAAR GELEDEN HAD MEN NOOIT GEDACHT DAT...

B

VERHAAL UIT 02125

02125 IN CONTEXT

NATUURGERICHT / MENSGERICHT / WEREN / OMARMEN

VERHAALVORM

KORT VERHAAL / GEDICHT / KINDERVERHAAL / DAGBOEKFRAGMENT / SPROOKJE / BRIEF / RAP / SPOOKVERHAAL

VERHAALVERLOOP

SPANNING

TIJD

VERHAALVERTELLER

1E / 2E / 3E PERSOON

VERHAALTOON

DYSTOPIE

UTOPIE

verveeld & verward

13

STAP 3 – DRUKWERK BESTELLEN
(UITGAAND VAN 25 DEELNEMERS)

MATERIAAL	FORMAAT	SPECIFICATIES	AANTAL
Entreekaartje – Vraag	A6	Kleur, 120gr	25x
Entreekaartje – Karakter	A6	Kleur, 120gr	3x volledige set (10 per set)
Entreekaartje – Scenario	A6	Kleur, 120gr	7x volledige set (4 per set)
Context – Werkblad	A2	Kleur, 80gr	1x bestand (4 afdrukken)
Context – Opdracht	A4	Zwart-wit, 80gr	25x
Verhaal – Werkblad	A3	Kleur, 80gr	25x
Poster ‘Doorvertellers’	A3	Kleur, 120gr	3x

WAT HEB JE VERDER NODIG?

Zie draaiboek – in de bijlagen vind je het draaiboek voor de workshopdag.

WERKVERDELING TIJDENS HET PLEKBERAAD

Bespreek met het team wie welke rol op zich neemt. Verdeel taken vooraf welk persoon de lead neemt, deze bewaakt het tijdschema, opent en sluit het programma en houdt overzicht. De overige teamleden ondersteunen aan tafels, begeleiden gesprekken, maken foto’s van het proces en nemen verhalen op (schriftelijk of audio). Zo zorg je voor een soepel verloop en een rijk, gedragen resultaat.

DOOR NA DOOR VERTELLERS

OPLOAD DE NIEUWE VERHALEN

Maak het jezelf niet te ingewikkeld. De kracht van de verhalen zit in hun echtheid: kleine versprekingen, achtergrondgeluiden, aarzelingen – dat hoort erbij. Juist dat maakt ze geloofwaardig en herkenbaar.

Upload de geluidsfragmenten in de Echoes-app. Geef elk verhaal een duidelijke en aansprekende titel, en voeg een passende afbeelding toe. Als vertellers op de kaart hebben aangegeven waar hun verhaal zich afspeelt, gebruik die locatie dan om het verhaal op de juiste plek in de route te plaatsen.

VERTEL HET DOOR

De luisteroute blijft beschikbaar – ook na het plekberaad. Blijf het dus delen! Herinner mensen eraan dat ze kunnen luisteren, ook op een later moment. Gebruik rustige periodes om het verhaal levend te houden, bijvoorbeeld via sociale media, nieuwsbrieven of lokale ontmoetingen. Elke nieuwe luisteraar kan weer een nieuw gesprek op gang brengen.

OP NAAR HET VOLGENDE PLEKBERAAD

Met elk nieuw plekberaad groeit het netwerk van verhalen, waarden en perspectieven. Voeg toe, analyseer, pas aan, vervolg. Welk verhaal houdt stand? Vormt zich een collectieve richting? Langzaam wordt bij een grotere groep mensen duidelijk wat we gaan doorvertellen, doorpakken en doordromen en ontstaat een gedeeld kompas. Geen snelle consensus, maar een gedragen richting die vorm krijgt door luisteren, delen en stap voor stap verder dromen.

HOE IS HET GEGAAN?

Deel jouw ervaringen met ons! Hoe is het plekberaad verlopen? Wie deden ermee en wat zijn de opbrengsten? Leidt het plekberaad tot een vervolg? Deel het met ons door een mail te sturen aan info@ministerievandetoekomst.nl.

Wil je meer weten over toekomstdenken, het Ministerie van de Toekomst en plekberaden voor de toekomst? Lees dan meer op ministerievandetoekomst.nl. In de plekberaadtoolkit vind je een stappenplan, inspiratie en handige tools om jouw eigen plekberaad voor de toekomst vorm te geven. Ook vind je in de plekberaadtoolkit ervaren begeleiders die kunnen helpen om jouw plekberaad te faciliteren.

verveeld & verward

vvvvvv.nl

i@vvvvvv.nl